

[Voorlopige] Instructie afname en scoring VSOG

1.1 Afname

De VSOG is afgestemd op ouders/opvoeders met kinderen tussen 4 en 18 jaar. **Let op!** De VSOG is niet bedoeld voor ouders met kinderen tussen 0 en 3 jaar. Bij de beantwoording van de vragen dient één bepaald kind voor ogen te worden gehouden. De instructie is dermate eenvoudig dat geen extra toelichting nodig is. De vragenlijst kan zelfstandig door een ouder of opvoeder worden ingevuld. Er moet rekening gehouden worden met een afnameduur van ongeveer 10 minuten.

1.2 Invullen

De ouder/opvoeder geeft op het VSOG-formulier aan in welke mate hij/zij instemt met de gestelde vragen. De volgende vier antwoorden kunnen bij iedere vraag gekozen worden:

1 = (Bijna) nooit, 2 = Weinig, 3 = Soms, 4 = Vaak, 5 = (Bijna) altijd.

De vragenlijst wordt als volgt ingevuld:

- De ouder/opvoeder vult allereerst de gegevens bovenaan de vragenlijst in (informant en invuldatum).
- De ouder/opvoeder omcirkelt bij elke vraag het antwoord dat het meest voor hem/haar van toepassing is.
- Draag er als hulpverlener zoveel mogelijk zorg voor dat alle vragen beantwoord worden.

1.3 Scoring

1.3.1 Algemeen

Na het invullen van de VSOG worden de antwoorden door de hulpverlener gescoord op het scoringsformulier en/of het scoringsprofiel van de VSOG. Sommige vragen zijn negatief geformuleerd en sommige vragen zijn positief geformuleerd, deze hoeven echter niet te worden omgescoord. Voor een aantal schalen (Positief ouderlijk gedrag, Regel stellen en Belonen) geldt: hoe hoger een score, hoe positiever. Voor de twee andere schalen (Straffen en Hard straffen) geldt hoe hoger de score hoe negatiever. De schaalscores worden berekend door de scores op de vragen behorende bij een schaal bij elkaar op te tellen. **Let op!** Voor de VSOG wordt geen Totaalscore berekend, alleen de vijf schaalscores.

Het scoringsformulier wordt dan als volgt ingevuld en gescoord:

- Vul de scores op de vragen in het witte vakje bij het juiste vraagnummer in.
- Bij een niet beantwoorde vraag vul je het gemiddelde van de overige vragen van de schaal in (zie 1.3.2 *Niet ingevulde vragen*).
- Tel de scores per schaal op en noteer deze onderaan het formulier achter 'Totaal'.

Het scoringsprofiel kun je als volgt invullen:

- Vul de scores in het witte vakje voor de vraag met korte omschrijving in.
- Bij een niet beantwoorde vraag vul je het gemiddelde van de overige vragen van de schaal in (zie 1.3.2 *Niet ingevulde vragen*).
- Tel de scores per schaal op en noteer deze in de roze vakken van de rij **Ruwe score**.
- Zoek via de normtabel [doorklikken naar pdf] de juiste T-scores bij de Ruwe scores (zie 1.3.3 Omzetten van de berekende scores in T-scores) en vul deze bij de roze vakken achter rij T-score in.
- De scores kan je vervolgens in de grafiek tekenen en bijvoorbeeld met een lijn verbinden.

1.3.2 Niet ingevulde vragen

Per schaal mag één vraag niet ingevuld zijn door de ouders. Deze vraag krijgt dan bij de berekening van de schaalscores het gemiddelde van de overige vragen van de betreffende schaal. Het maximum toegestane niet gescoorde vragen per schaal = 1.

Rond bij de berekening met missende waarden de schaalscore naar boven of beneden af, zodat deze altijd uit een geheel getal bestaat. Dit is van belang bij het gebruik van de normtabel (zie 1.3.3 hieronder) Het berekenen van missende waarden en het bepalen of het aantal missende waarden per schaal niet overschreden wordt kan je zelf doen, bij gebruik van een scoringsprogramma als BergOp wordt dit automatisch gedaan.

1.3.3. Omzetten van de berekende scores in T-scores

De berekende schaalscores kunnen met behulp van normtabellen omgezet worden in T-scores. T-scores zijn genormeerde schaalscores, die als representatief gelden voor de bevolking. Met een T-score geef je “klinische” betekenis aan de berekende scores (zie hiervoor Tabel 1). Zoek in de normtabel [doorklikken naar pdf] bij elke schaal in de kolom *Ruwe scores* de score die de ouder/opvoeder op de betreffende schaal heeft gehaald. Zoek vervolgens per schaal in de bij de leeftijd van het kind passende kolom de T-score die bij de door jou berekende score hoort. Er zijn steeds twee afzonderlijke kolommen met T-scores voor de twee verschillende normgroepen: jeugdigen van 4-11 en 12-18 jaar. Deze normgroepen gelden zowel voor jongens als meisjes. Wanneer bijvoorbeeld een ouder/opvoeder voor haar vierjarige dochter op de schaal ‘Belonen’ een schaalscore van 6 heeft behaald, dan kan je in de normtabel aflezen dat de bijbehorende T-score 43 is. De gevonden T-scores vul je op het scoringsprofiel bij de bijbehorende vakken van rij **T-score** in.

1.4 Interpretatie van scores

Vuistregels voor het interpreteren van de VSOG schalen. Positief ouderlijk gedrag is in ieder geval een positieve schaal. Hogere scores op Regels stellen en Belonen zijn ook positief te interpreteren met de kanttekening dat teveel regels stellen en teveel belonen (dus extreem hoge scores) ook negatieve consequenties kunnen hebben. Voor Straffen geldt omgekeerd hetzelfde: teveel straffen is negatief maar helemaal niet straffen is ook geen wenselijk ouderlijk gedrag. Met een slag om de arm is op de schaal Straffen wel van toepassing dat hoe hoger de score hoe negatiever, voor Hard straffen geldt dit zeker. Met bovenstaande kanttekeningen kun je het beste Positief ouderlijk gedrag, Regels stellen en Belonen als positieve eigenschappen interpreteren en Straffen en Hard straffen als negatieve eigenschappen.

De scores kun je het beste op een hiërarchische manier interpreteren. Dat betekent dat je eerst naar de scores op de vijf schalen kijkt en daarna naar de scores op de vragen.

Bij de interpretatie van de schaalscores kan je allereerst kijken in hoeverre de scores afwijken van het gemiddelde van de betreffende normgroep (4-11 of 12-18 jaar). De T-score geeft dit aan en met behulp van Tabel 1 en Tabel 2 kun je ook labels geven voor de interpretatie van de T-score.

Tabel 1. Interpretatiekader voor VSOG schalen die positieve eigenschappen meten

T-score	Percentiel	Betekenis	Implicatie
> 35	> 7	Geen problemen	Geen zorgen van betekenis
31-35	3-7	Milde problemen	Problematiek verdient aandacht
< 31	< 3	Ernstige tot zeer ernstige problemen	Problematiek verdient behandeling

Tabel 2. Interpretatiekader voor VSOG schalen die negatieve eigenschappen meten

T-score	Percentiel	Betekenis	Implicatie
< 65	< 93	Geen problemen	Geen zorgen van betekenis
65-69	93-97	Milde problemen	Problematiek verdient aandacht
> 69	> 97	Ernstige tot zeer ernstige problemen	Problematiek verdient behandeling

Ook de indeling in het klinisch en grensgebied kan je helpen. Zo heeft de T-score van 30 voor Positief ouderlijk gedrag het label 'ernstige tot zeer ernstige problemen', de score valt dan in het klinisch gebied, hetgeen kan betekenen dat gespecialiseerde zorg overwogen moet worden. Is de T-score bijvoorbeeld 36, dan kan je uit de bovenstaande Tabel opmaken dat deze score op 'geen zorgen van betekenis' wijst, en er wat het ouderlijk gedrag betreft geen zorgen van betekenis hoeven te zijn.

Per schaal kun je zo vaststellen of er problemen zijn. Kijk hierbij ook naar het gehele profiel: welke sterke of zwakke punten vallen jou op? Met name aspecten (schalen) die juist wel goed gaan ('krachten') moet je in het gesprek met de ouders ook benoemen.

Na de schaalcores kijk je naar de scores op de vragen. Deze kunnen het beeld nog verder nuanceren en duidelijk maken om welke problemen het precies gaat. Alle vragen behorende bij de schalen Positief ouderlijk gedrag, Regels stellen en Belonen met scores 1 en 2 wijzen op mogelijke problemen. Alle vragen met scores 3 en 4 duiden op krachten en sterke punten. Voor de schalen Straffen en Hard straffen geldt het tegenovergestelde: hier wijzen scores 3 en 4 op mogelijke problemen. Alle vragen met scores 1 en 2 duiden dan op krachten en sterke punten. Hier ervaren ouders/opvoeders niet tot nauwelijks problemen. Met ouders/opvoeders kun je vervolgens in gesprek over de aspecten waar ze veel problemen ervaren en over de gebieden waar het goed gaat.

Voor meer informatie zie www.praktikon.nl

© 2015 Praktikon B.V.